

krasu, so v literaturi upoštevani tudi, ne vem, ali naj rečem »le« ali »kar«, trije jugoslovanski avtorji.

Glede na to, da pripada velik del slovenskega krasa alpskemu tipu, ki je bil v pleistocenu močno poledenel, lahko rečem, da je v tem zvezku tudi za slovenske krasoslovce in speleologe precej zanimivega gradiva.

Andrej Kranjc

Rural Life and the Exploitation of Natural Resources in Highlands and High-latitude Zones. Uredila Roser Majoral in Francesc Lopez. Department of Geography, University of Barcelona, Imprenta Juvenil, Barcelona 1984. 242 strani, 46 kart, 6 diagramov, 5 skic, 24 tabel.

Zbornik drugega simpozija podkomisije »Rural Development in Highlands and High-Latitude Zones« v okviru Komisije za ruralni razvoj pri Mednarodni geografski zvezi, ki je potekal od 27. junija do 2. julija 1983 v Barceloni in Katalonskih Pirinejih, prinaša 23 referatov in geografsko predstavitev območij in problemov na ekskurzijskem delu simpozija. Urednika Roser Majoral in Francesc Lopez z univerze v Barceloni sta pohitela z redakcijo, da je zbornik lahko predstavil delo podkomisije na 25. kongresu Mednarodne geografske zveze leta 1984 v Parizu.

Uvodni referat Finca Uuna Varja, predsednika podkomisije, poudarja, kako potrebna so proučevanja gorskih in subarktičnih pokrajin. Te predstavljajo znaten del človekovega naselitvenega območja, ki pa je zaradi interesov, usmerjenih v problematiko urbaniziranih območij, precej zapostavljen. Zaradi vedno večjih potreb človeka po rekreaciji pa stopajo ta ozemlja bolj v ospredje človekovega zanimanja. Zato je simpozij poudaril vpliv turizma in rekreacije na gorska in subpolarna območja, ni pa zanemaril celotne problematike teh regij. Teoretskim izhodiščem raziskovanja agrarne problematike v subpolarnih območjih ter omejitvam in različnim »circumpolarne zone« na osnovi različnih naravnih in družbenih kriterijev, je bil posvečen edino uvodni referat.

Vsi drugi osvetljujejo najrazličnejšo agrarnogeografsko in turistično problematiko posameznih predelov. Iz severne Evrope so še štirje referati. Finca M. Nygard je opredelil pomen proučevanja finskih univerz za kmetijski razvoj Finske. Raziskave iščejo inovacije za agrarna območja z namenom, da bi zavrla depopulacijo. E. Siuruainen je na osnovi nadrobne raziskave prikazal vplive turizma na oživiljanje odročnih kmetijskih regij na Severnem Finskem. U. Varjo in K. Jyvälä pa sta preučila povezovanje laponskih jelenjerejskih farm in turistične dejavnosti ter s tem možnosti za odpiranje finskega severa. Posebno poučen je prispevek Norvežana T. Fløgnfelta, ki je razgrnil celovito turistično planiranje v redko poseljenih predelih Norveške s samosvojo raziskovalno metodologijo. Upošteva predvsem želje in izkušnje lokalnega prebivalstva ter na tej osnovi oblikuje lastne razvojne modele.

Pet referatov so pripravili organizatorji simpozija. Štirje seznanjajo z raziskavami v katalonskih Pirinejih. In sicer je E. Barcellis proučil izrabo tal v treh različnih območjih Centralnih Pirinejev. Med njimi je regija Urgell historično, socialno-ekonomsko in populacijsko najpomembnejša, doživela v dolinskih predelih transformacijo v 18. st. (namakanje) ter se je že od začetka 19. st. specializirala v mlečno živinorejo. Njeni višji deli, kjer je poselitev segla do 1840 m, pa doživljajo depopulacijo. V regiji Campo, ki je nižja subpirinejska, je poselitev segla do 1100 m, kmetijska dejavnost pa je tradicionalna, saj živinoreja temelji na transimansi. Področje zgublja prebivalstvo, veliko površin spreminjajo v vodne zbiralnike za namakanje. V osamljeni gorski regiji Teno pa turizem in hidroenergetska izraba spreminjata tradicionalno kmetijstvo, ki se slabo prilagaja potrebam trga.

R. Majoral je osvetlila socialnogeografske značilnosti in modernizacijo v Zahodnih Katalonskih Pirinejih, kjer se v populacijski dinamiki kažejo podobni pojavi kot v vseh gorskih regijah. Opredelila je modernizacijo kmetijstva, ki se kaže v intenzivni hlevski mlečni živinoreji in v že tradicionalno uspešni zadržni predelavi in prodaji mlečnih izdelkov. M. Togo od je orisal gospodarski pomen zadružne organiziranosti, ki oživlja agrarna območja. F. Lopez je prikazal skokovito rast in tipologijo sekundarnih bivališč v Zahodnih Katalonskih Pirinejih. Ta proces je v zadnji dekadi zajel ves gorski svet (katalonsko obalo že prej) in je odraz spremenjenih socialno gospodarskih razmer močno urbanizirane barcelonske konurbacije.

D. Weaderly in J. Naylor sta preučila problematiko sekundarnih domov v nerazviti Sierrri Moreni, kjer posebne veleposestniške razmere vplivajo na novo oblikovanje rekreacijskih naselij v bližini velikih mest, na tradicionalno ruralno poselitve pa nimajo vpliva. Podobno je tudi Švicar W. Lemgruber predstavil problematiko nastajanja sekundarnih domov v Ticinu in s tem vzporedno spreminjanje lastniških razmer, kar je glavni dejavnik pri oblikovanju turistične regije.

V socialističnih deželah predstavlja ustrezno problematiko pet referatov. Poljakinja W. Tyszkiewicz je analizirala prostorsko diferenciacijo agrarnih struktur v gorskih območjih poljskih Sudetov in Karpatov ter opozorila na historično različnost struktur, ki tem agrarnim pokrajinam še danes dajejo pečat. W. Kurck je pozoren na vplive agrarnega razvoja pri vrednotenju naravnega okolja za turistične namene v Karpatih in osvetljuje izrazito negativne učinke velikih državnih živinorejskih obratov v gorskih turističnih regijah. Romun I. Velcea je označil kmetijski razvoj Transilvanskih Alp in prikazal socializacijo kmetijskih površin, kar vpliva na organizacijo ovčereje v teh predelih. Dva referata sta iz Jugoslavije, oba iz Slovenije. B. Belc je osvetlil novejšo spremembo v izrabi agrarnega prostora in spremembo kmečkega življenja v Sloveniji, podpisani pa je označil današnje stanje planskega gospodarstva v slovenskih Alpah.

Pet referatov je iz različnih delov sveta. Izraelec D. Grossman je v južnem Hebronskem grebenu proučil spremembo v izrabi tal in populacijsko rast. Anglež B. Flood je prikazal organizacijo živinoreje na nigerijski planoti Obudu. Kanadčan B. Young je primerjal in orisal oživljanje turizma v Drakonskih gorah v Južnoafriški republiki in Modrih gorah na Jamajki. Američan F. Dohrs je širjenje cestnega omrežja v Nepal analiziral kot glavnega dejavnika v razvoju gorskih pokrajin.

Trije prispevki tematsko sicer ne spadajo v področje sekcije, vendar vsebujejo zanimive ugotovitve. Amerikanec R. Lonsdale je analiziral podobnosti razvoja redko poseljenih predelov sveta, A. Larson je prikazal tipologijo naselij na primeru ameriške zvezne države Nebraske. W. Stanley pa negativne posledice turističnega »booma« v Gambiji.

V Zbornik so vključeni še prikazi za terenski in ekskurzijski del simpozija. Predstavljajo gospodarsko in izrazito agrarno problematiko ekskurzijskih delov Katalonije in Andorre. Prispevka R. Majoral in F. Lopez a osvetlujeta agrarnogeografsko in socialnogeografsko problematiko gorskih predelov Katalonije, hidroenergetsko izrabo Katalonskih Pirinejev ter razcvet zimskošportnega turizma v Val d'Aranu. Posebej je orisan gospodarski vzpon samostojne pirinejske države Andorre, ki ga omogoča letoletni turizem.

Metod Vojvoda

Environmental management, British and Hungarian case studies, Edited by P. A. Compton, M. Peci, Akademiai Kiado, Budapest 1984

Zbornik geografskega raziskovalnega inštituta madžarske akademije znanosti, z naslovom Environmental management, British and Hungarian case studies, prinaša